

Biodiversiteit

Verkenningstraject impact verbreding Invest-NL

MT akkoord: Jan 2024

Introductie

Invest-NL heeft zich over de afgelopen jaren ontwikkeld tot een **vertrouwde adviseur** en **leidende investeerder** op in het Nederlandse investeringsklimaat. Het heeft met name een staat van dienst opgebouwd op de impact thema's carbon-neutrale economie en circulaire economie middels instrumenten als financiële productontwikkeling, marktontwikkeling, propositiebegeleiding, en investeren van risicokapitaal. In de strategie 3.0 (2023) heeft Invest-NL besloten om te verkennen of het deze instrumenten ook in wilt zetten op andere thema's, met als eerste de impact thema's **biodiversiteit** en **water**.

Het verkenningstraject hiervan zal bestaan uit;

- **impact** mapping; wat is de definitie, schaal en urgentie van het onderwerp in Nederland en globaal? Welke sub-thema's en belangrijkste sectoren kunnen wij identificeren? Wat zijn daarbinnen materiele oplossingen?
- **publieke** mapping; welk beleid wordt er ontwikkeld op dit thema? Bij welke publieke instellingen is dit probleem belegd? Welke doelen en roadmaps bestaan er? Welke instrumenten zijn er beschikbaar? Wat gebeurt er binnen Europa?
- **market** mapping; wat gebeurt er op deze sub-thema's binnen de Nederlandse markt? Welke start- en scale-ups zijn er momenteel? Wordt in dit thema al geïnvesteerd? Wat zijn knelpunten in de markt voor dergelijke bedrijven?

Het einddoel van dit traject is het formuleren van de mogelijke **rolopvatting** van Invest-NL, inclusief de onderwerpen en instrumenten die hierbij horen. Het inrichten van de werkzaamheden, oftewel '**het hoe**', valt buiten de scope van dit verkenningstraject en zal naderhand bepaald moeten worden.

Literatuur onderzoek

Gesprekslijst

NATUUR
& MILIEU

TNO

α.S.I.

pymwymic

ASTANOR

4IMPACT

AEBEL

Impact mapping

Begripsvorming en urgentie van het thema

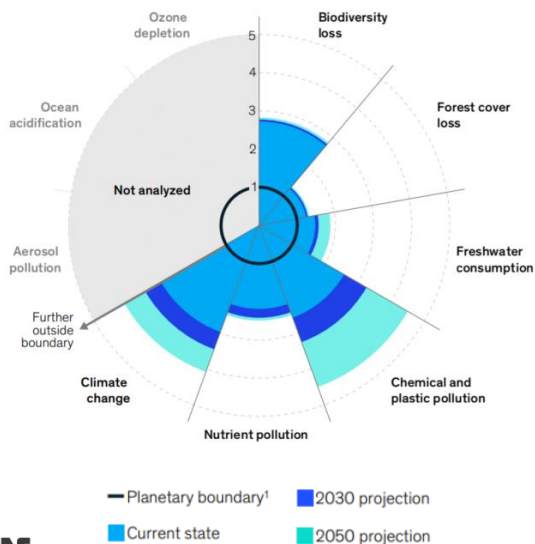
Introductie: begrip en urgentie

Biodiversiteit is de **verscheidenheid** aan levende organismen uit verschillende herkomsten evenals de **ecosystemen** waar ze onderdeel van zijn. De variëteit komt voort uit **kenmerken** en veranderingen in **rijkdom** en **verspreiding** binnen en tussen soorten evenals diens ecosystemen. *Vertaald uit Engels.*

Biodiversiteit is de **verscheidenheid** aan leven. Het omvat alle **soorten** planten, dieren en micro-organismen evenals de enorme **variatie** in **genetische kenmerken** en **ecosystemen** waarvan ze onderdeel zijn. Het is een totaalpakket aan levenden organismen en systemen evenals de **interactie** daartussen.

De internationale urgentie van biodiversiteit is zeer hoog. Dit wordt het beste geïllustreerd door de meetinstrumenten 'living planet index' (LPI) van het WWF en het 'biodiversity intactness index' (BII) van het doughnut economy raamwerk.

Het LPI toont aan dat **de globale biodiversiteit met 69% is afgenomen** ten opzichte van 1970. Dit is een meetinstrument die bijhoudt welke ontwikkeling zichtbaar zijn in de populaties van ruim 4.000 diersoorten.

Het doughnut economy raamwerk laat zien dat klimaatverandering én **biodiversiteit het meest boven diens planetaire grenzen** zitten van alle ecologische thema's. Jaarlijks sterven 10 tot 100 meer soorten uit dan wat gezien wordt als een veilige grens.

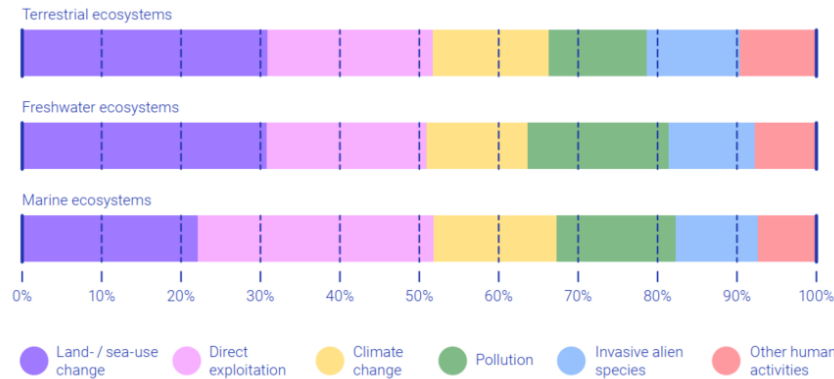
Daarbij is de Nederlandse natuur er relatief slecht aan toe. Onderzoek van PBL en WUR laten zien dat **Nederland nog 15% van diens oorspronkelijke natuur** heeft, waar dit gemiddeld in Europa op 50% en globaal op 70% ligt.

Er zijn vijf impact drijfveren van biodiversiteit

Zowel het UNEP als het IPBES **specificeren vijf drijfveren die een direct effect hebben** op de biodiversiteit;

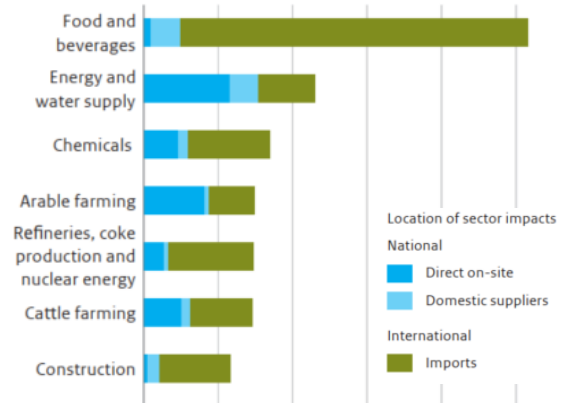
1. Verandering aan omgeving ~ 28% effect
2. Verbruik van natuurlijke bronnen ~ 23% effect
3. Klimaatverandering ~ 15% effect
4. Vervuiling ~ 15% effect
5. Invasieve exoten ~ 11% effect
6. Overig ~ 8% effect

Met name het **aanbrengen van veranderingen** en het **ontnemen van natuurlijke bronnen** uit de ecosystemen hebben een sterk negatief effect op de biodiversiteit.

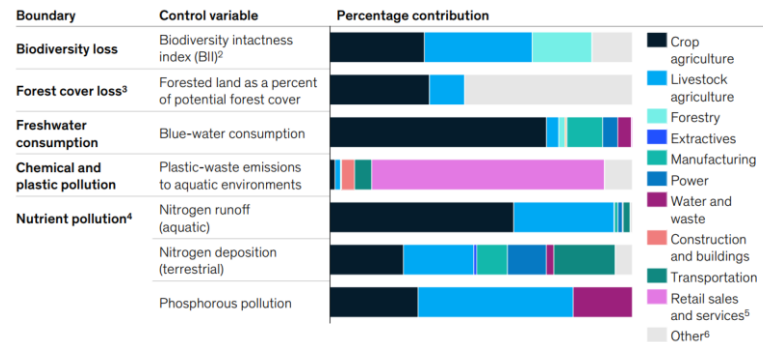

Agrifood sector heeft de grootste directe impact op biodiversiteit

Nederlandse sectoren impact op soorten diversiteit

Mondiale sectoren impact op biodiversiteit drivers

Het **PBL** onderzocht welke Nederlandse sectoren de grootste negatieve effecten op biodiversiteit hebben¹. Daarin kwam naar voren dat de grootste impact in **upstream waardeketens buiten Nederland** ligt. De meest primair geïdentificeerde sectoren zijn;

1. **Agrifood**; primair door gewassen- en veeteelt.
2. **Energie en water**; door schade tijdens grondstof winning en bijdrage aan broeikas emissies.
3. **Chemicaliën**; door veel landgebruik en emissies.

De **FfB foundation**² onderzocht dit voor de MSCI World index en kwam tot dezelfde top-drie sectoren.

McKinsey heeft onderzocht welke mondiale sectoren een **primaire impact hebben op verschillende drijfveer variabelen**, Hun studie identificeert met name de volgende sectoren:

1. **Akkerbouw en veeteelt**; grootste directe impact op soorten intactheid, bebossing, zoetwatergebruik en vervuiling.
2. **Bosbouw** heeft een grote invloed op soortenrijkdom.
3. **Detailhandel** heeft een grote invloed op chemische en plastic vervuiling, met name naar waterrijke omgevingen.

¹ Gemeten in oppervlakte met een hoge soorten populatie en diversiteit (km² MSA * year)

² A.d.h.v. LCA databases BIA-GBS, CBF, BFFI en GID, o.a. gebruikt door ASN, Pré en True Price.

Interventies met de grootste impact

Naam	Uitleg	Impact*	Bron
Natuur-inclusieve landbouw	Ook wel regeneratieve agricultuur en agroforestry. Dit is een landbouw benadering waarbij wilde natuur en teelt gecombineerd wordt. Voorbeelden hiervan zijn bebossing en dek gewas, natuur buffers, geen grondbewerking, compost hergebruiken, soorten diversificatie, intercropping en gewassen rotatie en geïntegreerde gewassen- en veeteelt.	Groot	IPCC, UNEP, IPBES, WWF, McKinsey, Nationale Denktank, FAO, Samen voor Biodiversiteit, WUR
Natuurherstel	Het bestrijden van aantasting van bossen en watergebieden (e.g. hoogveen, moerassen, rivierdelta's) en het herstel van wilde natuur (e.g. door herbebossing).	Groot	IPCC, UNEP, IPBES, WWF, FAO, Samen voor Biodiversiteit, PBL, WUR
Reductie van voedselverliezen	Het reduceren van voedsel verliezen tijdens de oogst, verwerking (behandeling, koeling, reiniging, sortering, verpakking, Retail) en verspilling.	Groot	IPCC, UNEP, IPBES, McKinsey, FAO, WUR
Alternatief dieet aanbod	Het overgaan naar een overwegend plantaardig dieet, zowel door de productie van alternatieve eiwit bronnen als gedragsverandering.	Groot	IPCC, UNEP, IPBES, WWF, McKinsey, FAO, WUR

Belangrijkste boodschappen

- ★ Biodiversiteit draait om het ondersteunen van grote **verscheidenheid van soorten en populaties**. Het is essentieel om natuurlijke ecosystemen die deze soortendiversiteit faciliteert te (onder)houden. Thema's als waterverbruik, vervuiling, landgebruik, maar ook inkomensongelijkheid en voedselzekerheid, hebben een effect op biodiversiteit.
- ★ Biodiversiteit is een van de, zo niet het, **meest urgente ecologische duurzaamheidsthema**. Dit zien we terug in de scherpe afname van diversiteit in de recente geschiedenis evenals de mate waarin dit boven de veilige grens van het natuurlijke systeem ligt. Ook is de afname van oorspronkelijke natuur in Nederland hoger dan elders.
- ★ **Veranderingen aan omgeving** en **het onttrekken van natuurlijke bronnen** zijn de belangrijkste directe drijfveren van biodiversiteit. Bij beide drijfveren zien we dat de **Agrifood sector** (incl. visserij en bosbouw) disproportioneel veel effect heeft op deze drijfveren. Derhalve is dit de belangrijkste sector bij het thema biodiversiteit. Ook de **chemie sector** is belangrijk voor biodiversiteit. Deze sector produceert kunstmest, pesticiden en plastics, wat de meest vervuilende stoffen voor biodiversiteit zijn.
- ★ De interventies (1) **regeneratieve agricultuur en agroforestry**, (2) **natuur conservatie en herbebossing**, (3) **reductie van voedselverliezen** en (4) **alternatief dieet aanbod** worden als meest impactvol gezien.

Publieke mapping

Wetgevende ontwikkelingen van het thema

Biodiversiteit op verschillende niveaus

Invloed

Laag

Hoog

Middelmatig

Toelichting

Dit betreffen doelen en verdragen die op internationaal niveau worden opgesteld en geratificeerd. Veel van deze doelen en verdragen vallen onder **de United Nations (UN)**. Deze verdragen zijn **niet juridisch bindend** en veelal symbolisch van aard.

Het Europese niveau is het meest **toonaangevend** voor (bindende) beleidsontwikkelingen op het gebied van biodiversiteit. Veel wet- en regelgeving voor natuur en biodiversiteit wordt vastgesteld op Europees niveau. Naast de bestaande richtlijnen wordt er momenteel gewerkt aan veel **nieuwe wet- en regelgeving**, waaronder de Europese Biodiversiteitsstrategie (EBS) als pijler van de Green Deal.

Veel beleid is een **invulling** van de wet- en regelgeving die er vanuit Europa opgelegd wordt. Daarnaast bestaat Nederlands beleid ook veel uit **integrale (uitvoerende) programma's**: o.a. het Programma Noordzee, Programma Natuur en het Nationale Programma Landelijk Gebied (NPLG).

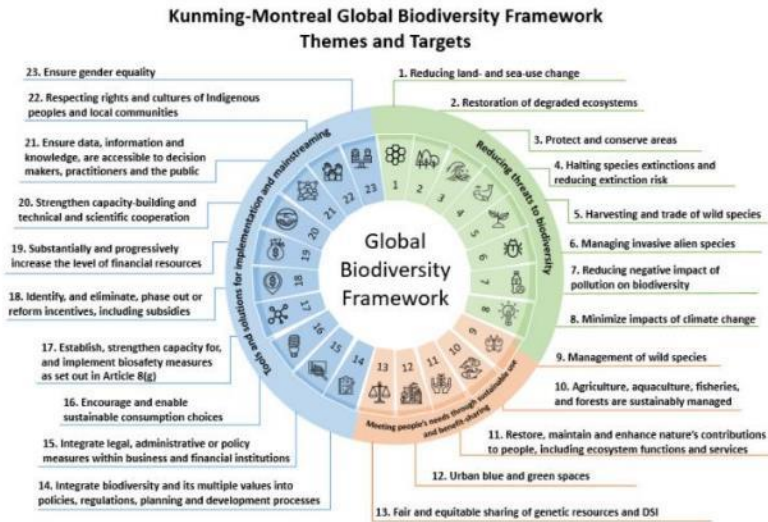
Belangrijke wet & regelgeving*

- Global Biodiversity Framework (GBF)
- Sustainable Development Goals (SDGs)

- European Biodiversity Strategy (EBS)
- Vogel & Habitatrichtlijn (VHR)
- Kaderrichtlijn Water (KRW)

- Bossenstrategie
- (uitvoerings) Programma Natuur
- Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)

Niveau 1: Internationaal niveau als niet-bindende leidraad

Wat is de belangrijkste wetgeving?

De belangrijkste internationale afspraak is het op de UN Biodiversity Conference (COP15 – 2022 Montreal) gesloten **UN Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework (GBF)**. Het GBF is belangrijk omdat het akkoord stelt dat 1) de UN biodiversiteit belangrijk vindt en 2) er substantieel geld naar biodiversiteit moet gaan. Het GBF heeft vier hoofddoelen en 23 targets (zie afbeelding). Veel doelen en targets komen overeen met de Europese Biodiversiteitsstrategie (EBS).

Met het GBF werd **biodiversiteit op de (internationale) kaart gezet**. Dit kan gezien worden als het Parijs Akkoord voor biodiversiteit.

Waarom is dit belangrijk voor Invest-NL?

- **Financiering staat centraal.** Het GBF geeft richtlijn aan beleid. Zo stelt elk land een National Biodiversity Strategy & Action Plan (NBSAP) en National Biodiversity Finance Plan (NBFP) op die invulling geven aan financiering van biodiversiteit. Dit kan leiden tot een gelijk speelveld voor bedrijven met een positieve bijdrage aan biodiversiteit en alternatieve verdienmodellen.
- **Oproep om (privaat) kapitaal te mobiliseren.** In target 19 hebben landen vastgelegd financiering voor biodiversiteit te vergroten naar \$200 mld USD/jaar in 2030. Het mobiliseren van privaat kapitaal is hier belangrijk onder andere d.m.v. blended finance, fondsen en andere financiële instrumenten.

Niveau 2: Europees beleidskader als leidend voor biodiversiteit

---

Wat is de belangrijkste wetgeving?

Europa is toonaangevend als het gaat om beleid op biodiversiteit. De ambitieuze doelen vanuit Europa zijn leidend voor het beleid van deelstaten. De Europese Commissie heeft in 2020 als onderdeel van de Green Deal de **EU Biodiversiteitsstrategie (EBS)** gepresenteerd. Vanuit Europa wordt ook **de scope van biodiversiteitsherstel verbreed** door lidstaten te verplichten ook buiten Natura2000 ecosystemen te herstellen. Niet alle doelen in het EBS zijn nieuw, veel zijn gerelateerd aan de VHR.

- (natuur) Herstel (o.a. door beschermd natuurgebied en herbebossing)
- Vervuiling (o.a. door het tegengaan van pesticiden)
- Transformatie van de landbouw (o.a. door inzet op biologisch en regeneratief)

Europees beleid zet de lijnen uit waar lidstaten zich aan moeten houden. Met nieuwe (strengere) wetten worden biodiversiteitseisen gewaarborgd op Europees niveau.

Waarom is dit belangrijk voor Invest-NL?

Het EBS stelt **verregaande doelstellingen** die de beleidscontext sterk zullen veranderen. De belangrijkste acties die **uiterlijk in 2030** moeten zijn uitgevoerd:

- **≥30% van het zee- en landoppervlak van de EU als beschermde gebieden** (o.a. Natura 2000-gebieden uitbreiden), waarvan 10% strikt beschermd;
- **Aangetaste ecosystemen** via specifieke afspraken en maatregelen herstellen (o.a. pesticiden verlagen met 50% en 3 miljard bomen planten);
- **€20 miljard jaarlijks toewijzen aan biodiversiteit** via EU-fondsen, nationale en particuliere middelen en een ambitieus mondiaal biodiversiteitskader tot stand brengen.

Daarnaast wordt impact op biodiversiteit een onderdeel van de **CSRD**. Bedrijven moeten hun impact op biodiversiteit monitoren en rapporteren. Hiermee wordt de impact op biodiversiteit meer transparant.

Niveau 3: Nederlands niveau als uitvoerend met (nationale) programma's

Wat is de belangrijkste wetgeving?

Het huidige **Nederlandse biodiversiteitsbeleid** focust zich op **twee sporen**:

- **Betere natuur**, o.a. door het afmaken van Natuur Netwerk Nederland (NNN), Natura 2000, uitvoer van NPLG en de landelijke Bossenstrategie uit 2020.
- Transitie naar een **natuur inclusieve samenleving**. Dit betreft fysieke maatregelen buiten natuurgebieden en niet-ruimtelijke maatregelen. De Agenda Natuurinclusief is hierin belangrijk.

Stikstof: Alhoewel stikstof een apart dossier is, kwam er door de stikstofcrisis meer aandacht voor natuurherstel. Stikstof wordt met deze programma's en wetten ingebed in de bredere transitie van natuur, water en klimaat.

Nieuwe wet & regelgeving: er wordt gewerkt aan nieuwe wet- en regelgeving, onder andere de omgevingswet die in 2024 in moet gaan en de Nederlandse uitwerking van het GBF in het NBSAP en NBFP.

Waarom is dit belangrijk voor Invest-NL?

Op dit moment gaat Nederland de biodiversiteitsdoelen **niet halen**. Het **IBO Biodiversiteit (september 2023)** onderzocht verschillende beleidsopties om drie doelen van het EBS te halen;

- Natuurbescherming ($\geq 30\%$ beschermd en 10% strikt)
- Herstel buiten Natura 2000 gebieden
- Hervorming landbouw: 25% biologische in 2030

Geen van de pakketten zijn voldoende om de doelen te behalen. Er is wel ook overeenstemming dat er meer ruimte voor natuurlijk areaal, een verlaging op drukfactoren en een progressie naar een natuur inclusieve samenleving moet komen.

Adviezen		
 <p>Snel aan de slag met het uitvoeren van bestaand beleid</p> <p>Gelet op de urgentie en de grote opgave moet snel worden begonnen met uitvoering maatregelen. Met het Transitiefonds zijn er mogelijkheden om een extra impuls te geven aan biodiversiteitsherstel. In het basispakket zijn kansrijke maatregelen opgenomen voor de periode tot en met 2030.</p>	 <p>Maak aanvullend keuzes voor vervolg</p> <p>Aanvullend moeten keuzes worden gemaakt voor verdere vormgeving van het biodiversiteitsbeleid. De biodiversiteitsopgave vergt bijvoorbeeld niet alleen incidenteel geld, maar ook structureel geld voor effectief beheer en het maken van ruimtelijke keuzes. De aanvullende pakketten bieden handvaten hiervoor.</p>	 <p>Werk toe naar een aanpak voor de langere termijn</p> <p>Biodiversiteitsherstel is niet 'af' in 2030. Om de dalende lijn in de biodiversiteit om te buigen is meer nodig. Geef richting voor de aanpak en het perspectief na 2030: einddoel bepalen (bestuurlijke keuzes maken) zoals natuurinclusieve samenleving.</p>

Beschikbare publieke instrumenten

Er zijn verschillende publieke instrumenten beschikbaar om te investeren in biodiversiteit*. Investeren in biodiversiteit levert baten op, maar baten zijn vaak niet monetair (natuurbeleving, recreatie). Ook gaan de kosten (ver) voor de baten uit. Publiek instrumentarium vult het gat aan het verdienmodel op.

Nederland

- **Transitiefonds Landelijk Gebied.** €25 miljard met doelstelling o.a. het verbeteren van biodiversiteit. Dit fonds is nog verder te verdelen in thema's en inzet is sterk afhankelijk van politieke ontwikkelingen.
- **Investeringsfonds Duurzame Landbouw (IDL).** Onderdeel van het Omschakelprogramma Duurzame Landbouw van Min LNV. Pilot recentelijk verlengd. Max. € 400.000 per aanvraag met rente van 1%. Wordt uitgevoerd door het Groenfonds.
- **National Biodiversity Financial Plan.** Op dit moment wordt het NBFP opgesteld door LNV. Verwachting is dat dit eerst de huidige financiële instrumenten bundelt en later (eventueel) instrumenten toegevoegd en/of aangepast worden.

Europa

- **EU-fondsen.** In het EBS doel om €20 miljard jaarlijks toe te wijzen aan biodiversiteit via EU-fondsen. Het is nog onzeker hoe dit ingevuld wordt. Eén voorbeeld is de **Natural Capital Financing Facility (NCFF)**. Dit was een pilot *blended finance* instrument van EIB & LIFE. Er bestaat een (grote) kans dat dit terugkomt als een instrument voor EBS financiering.

Belangrijkste boodschappen

- ★ Nederland gaat naar verwachting **niet** aan de Europese en Nederlandse biodiversiteitsdoelen in 2030 voldoen. Daarmee is er wel **momentum voor biodiversiteit** zowel in internationale, Europese als Nederlandse beleidsontwikkeling. **Mobiliseren van kapitaal** is hierin op alle niveaus een speerpunt.
- ★ Binnen Nederland is biodiversiteit (grotendeels) belegd bij het **Ministerie van LNV**. De focus hier ligt op (transformatie van de) landbouw, natuur(herstel) en een natuur-inclusieve samenleving.
- ★ Er zijn een aantal publieke instrumenten beschikbaar, zowel op nationaal als Europees niveau, maar dit is niet genoeg om de totale financieringsbehoefte in te vullen. Er zijn op korte (en lange) termijn **veel investeringen nodig**.
- ★ **Blended finance** wordt veel genoemd als mogelijke financieringsroute op zowel internationaal, Europees en nationaal niveau. De exacte uitwerking en definitie ontbreekt echter vaak.
- ★ Het onderwerp biodiversiteit is **volop in ontwikkeling** en er bestaan veel verschillende (politieke) meningen. Ambtelijk met de invulling van het NBSAP en NBFPP, politiek o.a. met de keuzes voor stikstof- en landbouwbeleid die volgen uit de samenstelling van de nieuwe coalitie.
- ★ Op basis van de publieke analyse zien wij concrete kansen in:
  - ★ Het ondersteunen van het verder ontwikkelen van **alternatieve verdienmodellen** voor 1) boeren (modulaire verdienmodellen) 2) natuur (bossen) en 3) integreren in (energie)projecten
  - ★ Ondersteunen van **structurering** van aanvullend financieel instrumentarium van LNV
  - ★ Brede invulling van NPI door te focussen op **natuurherstel** evt. door blended finance en/of een fonds. *Opmerking: Er moet een verdienmodel aan zitten om voor Invest-NL interessant te zijn. Dit vergt verder onderzoek.*

Market mapping

Tractie en knelpunten van het thema

Introductie: methode marktonderzoek

Het marktonderzoek richt zich op:

- Nederlandse markt
- Interventies met 'hoog' en 'middelmatig' impact potentieel volgens de impact mapping
- Interventies worden verdeeld in een aantal categorieën van oplossingen¹
- Oplossingen worden getoetst in gesprekken met andere fondsen
- Out of scope:
  - Bedrijven met kleine interventies, die door schaal wél een groot impact potentieel hebben
  - Interventies zoals blended finance, standaardisatie afspraken.

Categorieën worden geanalyseerd² op:

- Beschikbaarheid bedrijven
- Totale investeringen in die bedrijven
- Fase van de bedrijven

Per categorie:

- Barrières voor investeringen door deskresearch en in-house kennis
- Huidige rol INNL in kaart brengen
- 'Blinde vlekken' identificeren en toekomstige rolopvatting INNL voorstellen

Samenvatting market mapping resultaten

	Natuur-inclusieve landbouw	Natuurherstel	Voedselverliezen	Alternatief dieet	Duurzame intensivering landbouw
Categorieën	<ul style="list-style-type: none"> • Regeneratief boeren • RegenAg planning software • RegenAg sourcing • Consulting 	<ul style="list-style-type: none"> • Herbebossing • Kustrestoratie • eDNA 	<ul style="list-style-type: none"> • Plant health • Shelf life management • Circular ingredients • Supply chain optimization 	<ul style="list-style-type: none"> • Vlees • Vis • Ei • Zuivel • Gewassen • Zoetstof/Kruiden • Maaltijden 	<ul style="list-style-type: none"> • Precisie landbouw • Biologische inputs • Vertical farming • Zaadveredeling
Beschikbaarheid ventures	<10 ventures	>10 ventures	>50 ventures	>40 ventures	>40 ventures
Investerings	<10mln	>10mln	>€100mln	>€500mln	>100mln
Fase	Seed en early stage	Seed en early stage	Seed tot early growth	Seed tot early growth	Seed tot early growth

Lessen uit gevoerde gesprekken

De volgende aspecten concludeerde wij o.a. uit de gesprekken met 4Impact, Astanor, PYMWYMIC en ASN Biodiversity Fund;

- ★ Ventures richten zich vaak op **minimaliseren van negatieve impact** op biodiversiteit en beperken op maximaliseren positieve impact.
- ★ **Agrifood sector** heeft de grootste invloed en dus focus op ventures in deze sector.
- ★ **Landgebruik is een van de grootste drivers**, dus alle ventures die zich richten op efficiënt landgebruik kunnen interessant zijn vanuit biodiversiteitsperspectief.
- ★ Genoemde ventures zijn in lijn met de market mapping; (o.a. **vertical farming, soil diagnostics en regeneratieve landbouw**).
- ★ De grootste barrière voor ventures is de **lange termijn van haalbare returns**.
- ★ De meetbaarheid van biodiversiteit is complex en vraagt om een **holistische beoordeling** (landgebruik, watergebruik, pesticiden). Verschillende methodes zijn haalbaar, waarbij de beste methodieken een link hebben met **LCA's**.

Belangrijkste boodschappen market mapping

Algemeen

- ★ Voor biodiversiteit vallen de meeste impactvolle oplossingen binnen Agrifood.
- ★ Biodiversiteit als aandachtspunt meenemen in huidige potentiële investeringen en projecten zou kunnen leiden tot andere besluiten.

Natuur inclusieve landbouw

- ★ Sluit goed aan bij regeneratieve landbouw, wat een van de hoofdthema's van Invest-NL is op Agrifood.
- ★ Dit sub-thema vraagt om investeringen met kleine tickets en in proposities met een minder technologisch karakter.

Natuur herstel

- ★ De markt is nog onontwikkeld
- ★ Mogelijkheden voor markt en financiële productontwikkelingen
- ★ Dit sub-thema vraagt om investeringen met kleine tickets en in proposities met een minder technologisch karakter.

Voedselverliezen

- ★ Dit sub-thema biedt verkenningmogelijkheden voor zowel investeringen als markt- en productontwikkeling.

Alternatief dieet

- ★ Sluit goed aan bij de eiwittransitie, wat een van de hoofdthema's van Invest-NL is op Agrifood.

Duurzame intensivering landbouw

- ★ Dit sub-thema vraagt om investeringen met kleine tickets en in proposities met een minder technologisch karakter.

Rolopvatting Invest-NL

Welke rol is er mogelijk voor ons

Conclusies

Op basis van de impact, publieke en market mapping constateren we een aantal zaken;

- ★ Biodiversiteit is een **urgent thema** wereldwijd én Nederland. Daarnaast zijn er **duidelijke focus** sectoren en aangedragen **interventies** die een significante bijdrage kunnen leveren aan de oplossing van het probleem.
- ★ Er is **veel politieke aandacht en tractie** op dit thema. Er zijn duidelijke kaders en doelstellingen gepubliceerd die aantonen waar **noodzaak en kansen** liggen.
- ★ Er zijn **mogelijkheden** op het gebied van **financieren én marktontwikkeling** die momenteel niet door de markt opgepakt worden. Deze mogelijkheden passen binnen het mandaat van Invest-NL.

Daaruit heeft Invest-NL de volgende rolopvatting besloten:

- ★ Invest-NL staat open voor kansen met een **primaire focus op biodiversiteit**.
- ★ De overkoepelende thema's van **natuur-inclusieve landbouw, alternatief dieet aanbod** en het **tegengaan van voedselverliezen** sluiten goed aan bij Invest-NL.
- ★ Biodiversiteit wordt geïntegreerd binnen de **ESG processen**. Daarbij worden de Agrifood, Energie & Water en Chemie sectoren geprioriteerd en er zal een lijst van **hoog risico materialen** gehanteerd worden.
- ★ Voor de **impact processen** zal gebruik gemaakt worden van biodiversiteit metrics die gebaseerd zijn op een LCA methodiek. Dit betreft nieuwe parameters als **land gebruik/transformatie, water gebruik, verzuring** en **toxiciteit**.